

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه کاهش ساعات کار بانوان شاغل دارای شرایط خاص»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

لایحه «کاهش ساعات کار زنان شاغل» که در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۱ صحن علنی مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده بود، در راستای اجرای اصل نودوچهارم قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال گردید، لکن مصوبه مذکور از جهاتی واجد ابهام و مغایر شرع شناخته شد. در این گزارش به بررسی این موارد و نحوه رفع آنها خواهیم پرداخت.

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال اول
(به شماره ۲۷ در دوره
دهم اعلام وصول شد)

بررسی و نحوه رفع ایرادهای شورای نگهبان

۱. براساس بند نخست از اظهار نظر شورای نگهبان، عبارت «مراجع ذیربط» در ماده واحده واجد ابهام است. با این توضیح که براساس ذیل ماده واحده مذکور، استفاده از امتیاز مورد نظر (کاهش ساعات کار) منوط به درخواست متقاضی (بانوان شاغل واجد شرایط) و تأیید مراجع ذیربط گردیده است. در این رابطه به نظر می‌رسد که تأیید مزبور ناظر به نهادهایی می‌باشد که مرجع تشخیص وجود شرایط مقرر در این مصوبه برای اشخاص مشمول این قانون هستند. برای مثال مطابق صدر مصوبه از جمله کسانی که از امتیاز موضوع این مصوبه بهره‌مند می‌شوند زنان شاغلی هستند که دارای فرزند معلول می‌باشند. در این خصوص در صورتی زن شاغل می‌تواند از امتیاز این مصوبه استفاده کند که علاوه بر اعلام درخواست به دستگاه، معلولیت فرزند وی نیز به تأیید سازمان بهزیستی کشور به عنوان مرجع تشخیص چنین شرطی برسد. لزوم این تأیید در خصوص شرایط دیگر نظیر وجود بیماری صعب‌العلاج یا داشتن فرزند زیر ۶ سال نیز وجود دارد. بنابراین مقصود از تأیید مراجع ذیربط، تأیید این‌گونه شرایط توسط نهادهای ذیصلاح در این خصوص نظیر سازمان بهزیستی کشور و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

شماره ثبت:

۳۲۳

شماره چاپ:

۶۲۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۲/۴/۲۲

معاونت پژوهش‌های
سیاسی - حقوقی
دفتر: مطالعات حقوقی

لذا به منظور رفع ابهام شورای نگهبان پیشنهاد می‌شود:

مشخصات گزارش

عبارت «تأیید شرایط فوق توسط مراجع ذیصلاح نظیر سازمان بهزیستی کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» جایگزین عبارت «تأیید مراجع ذیربط» شود و در انتهای ماده واحده نیز عبارت ذیل الحاق شود:
«تعیین دستگاه‌های ذیصلاح و ترتیب اعلام درخواست و رسیدگی به آن توسط مراجع مذکور به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص می‌گردد».

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۳۱۳۵-۲

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۴/۱۴

۲. براساس بند «۲» از اظهار نظر شورای نگهبان، شمول این مصوبه نسبت به کارفرمایان بخش‌های غیردولتی که قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون اشخاصی را به خدمت گرفته‌اند و این شرایط را نداشته‌اند، خلاف موازین

شرع است. به عبارتی باتوجه به اینکه بخش غیردولتی پیش از تصویب این مصوبه، با فرض نبود چنین تکلیفی اقدام به به کار گرفتن زنان نموده است و حال با تصویب مصوبه حاضر مکلف گردیده این امتیاز را نسبت به آن دسته از زنان که پیش از این مصوبه نیز به کار گرفته است اعمال نماید، منجر به اضرار به این بخش می‌گردد. در این خصوص اگرچه در تبصره «۳» ماده واحده، اعمال تخفیفات پلکانی و یا تأمین بخشی از حق بیمه سهم کارفرما به منظور جبران خسارت بخش غیردولتی پیش‌بینی گردیده است لکن به نظر می‌رسد چنین حکمی از نظر فقهای شورای نگهبان نمی‌تواند جبران‌کننده تعهدات مالی بخش غیردولتی در این رابطه محسوب شده و منجر به محدود نمودن اراده کارفرمای بخش خصوصی می‌گردد.

به نظر می‌رسد این ایراد صرفاً با مخیر نمودن کارفرمای بخش خصوصی نسبت به این دسته از کارکنان قابل رفع باشد. لذا پیشنهاد می‌شود یک تبصره به شرح ذیل به ماده واحده الحاق شود:

تبصره «۵»- اجرای احکام این قانون نسبت به آن دسته از کارکنانی که پیش از تصویب این قانون در بخش غیردولتی به کار گرفته شده‌اند با رضایت کارفرما امکانپذیر می‌باشد.

لازم به ذکر است که رفع این ایراد منجر به رفع ایراد شورای نگهبان نسبت به تبصره «۶» ماده واحده که مبنی بر این ایراد گرفته شده است نیز خواهد شد.

۳. علاوه بر پیشنهادهای فوق، به منظور پیش‌بینی مقتضیات و ضوابط اجرایی این قانون و همچنین برای اینکه نحوه اعلام درخواست و ترتیب رسیدگی به تقاضاها توسط مراجع ذیصلاح مشخص شود، پیشنهاد می‌گردد حکمی مبنی بر لزوم تصویب آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط هیئت وزیران با پیشنهاد سازمان بهزیستی کشور و وزارت بهداشت و درمان ظرف مهلت مشخصی در قالب تبصره الحاقی به ماده واحده پیش‌بینی گردد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به توضیحات فوق پیشنهادهای ذیل جهت رفع ابهام و ایراد شورای نگهبان قابل ارائه است:

۱. در ذیل ماده واحده عبارت «تأیید شرایط فوق توسط مراجع ذیصلاح نظیر سازمان بهزیستی کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» جایگزین عبارت «تأیید مراجع ذیربط» شود و در انتهای ماده واحده نیز عبارت ذیل الحاق شود:
«تعیین دستگاه‌های ذیصلاح و ترتیب اعلام درخواست و رسیدگی به آن توسط مراجع مذکور به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص می‌گردد».

۲. دو تبصره به شرح ذیل به ماده واحده الحاق شود:

تبصره «۵»- اجرای احکام این قانون نسبت به آن دسته از کارکنانی که پیش از تصویب این قانون در بخش غیردولتی به کار گرفته شده‌اند با رضایت کارفرما امکانپذیر می‌باشد.

تبصره «۶»- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مهلت دو ماه از زمان تصویب این قانون به پیشنهاد سازمان بهزیستی کشور و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

